

Številka: 129-4/2016-1

Datum: 22. 4. 2016

**Mestna občina Ljubljana
Mestni svet**

ZADEVA: Predlog za obravnavno na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za zdravje in socialno varstvo

NASLOV: Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015

POROČEVALKI: Tilka Klančar, vodja Oddelka za zdravje in socialno varstvo
Darija Božnik, višja svetovalka II Oddelka za zdravje in socialno varstvo

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO:** Odbor za zdravje in socialno varstvo

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič

Priloga:

- Poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015 z obrazložitvijo

Poročilo
o uresničevanju akcijskega načrta
»Starosti prijazna Ljubljana«
za obdobje od 2013 do 2015

Gradivo zbrala in uredila:

Darija Božnik, višja svetovalka II Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave MOL

Ljubljana, april 2016

VSEBINA:

I. UVOD	5
II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2013, 2014 IN 2015	6
1. Javne površine in stavbe	6
2. Prevoz	8
3. Stanovanjski objekti.....	9
4. Družabno življenje.....	10
5. Spoštovanje in vključevanje v družbo	13
6. Družbeno angažiranje in zaposlitev	14
7. Komuniciranje in informiranje	15
8. Skupnostni programi in zdravstvene službe	17

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC:

MOL – Mestna občina Ljubljana

MU MOL – Mestna uprava Mestne občine Ljubljana

OZSV – Oddelek za zdravje in socialno varstvo MU MOL

OGDP – Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet MU MOL

OPVI – Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL

OŠ – Oddelek za šport MU MOL

SLS – Služba za lokalno samoupravo MU MOL

MR – Mestno redarstvo MU MOL

ČS – Četrtna skupnost MOL

JSS MOL – Javni stanovanjski sklad MOL

ZDL – Javni zavod Zdravstveni dom Ljubljana

ZOD – Javni zavod Zavod za oskrbo na domu Ljubljana

LL – Javni zavod Lekarna Ljubljana

LPP – Javno podjetje Ljubljanski potniški promet, d.o.o.

KPL – KPL, družba za gradnjo in vzdrževanje cest, zelenih površin ter inženiring d.o.o.

SNAGA – Snaga Javno podjetje d.o.o

MKL – Javni zavod Mestna knjižnica Ljubljana

SZO – Svetovna zdravstvena organizacija

PND – pomoč na domu

I. UVOD

Pred nami se nahaja poročilo o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015, v katerem so predstavljeni dosežki MOL pri zagotavljanju starejšim ljudem prijaznega urbanega okolja, ki jim omogoča kvalitetno preživljanje starosti. Po podatkih Statističnega urada RS je v MOL na dan 1. 7. 2015 živel 51.345 občanov, starejših od 65 let, kar je predstavljalo 17,9% vseh občanov MOL (287.218).

Akcijski načrt »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015 je prvi akcijski načrt MOL na obravnavanem področju. MOL sicer starejšim posveča posebno skrb in pozornost, kar se odraža v mnogih aktivnostih, ukrepih ter udeleženostih. MOL plačuje visoke subvencije za javno službo pomoč na domu in sofinancira mnoge programe nevladnih organizacij. Sodeluje na mednarodnih srečanjih in posvetih, se predstavlja z dobrimi praksami in se vključuje v številne mednarodne mreže, tudi v Globalno mrežo Starosti prijaznih mest SZO. Temu je sledilo tudi oblikovanje prvega akcijskega načrta MOL, namenjenega prav zagotavljanju pogojev za kakovostno bivanje starejših v Ljubljani, izdelavo katerega predvideva tudi vključitev v omenjeno mrežo in ki ga je Mestni svet MOL na svoji seji sprejel 18. marca 2013.

Uresničevanje posameznih ukrepov v tem poročilu je predstavljeno v skladu s cilji, po osmih ključnih področjih, in sicer: 1. Javne površine in stavbe. 2. Prevoz, 3. Stanovanjski objekti. 4. Družabno življenje, 5. Spoštovanje in vključevanje v družbo, 6. Družbeno angažiranje in zaposlitev, 7. Komuniciranje in informiranje in 8. Skupnostni programi in zdravstvene službe.

Z ukrepi v akcijskem načrtu smo predvideli aktivnosti, k izvedbi katerih se lahko zaveže lokalna skupnost, ob upoštevanju zakonskih pristojnosti ter v okviru sprejetih finančnih načrtov posameznih nosilcev. Nosilci ukrepov so bili organi Mestne uprave MOL ter posamezni javni zavodi in javna podjetja, katerih ustanovitelj je MOL, ukrepi pa so bili njihove redne naloge ali projektne narave.

Poročilo zajema uresničevanje večine pomembnejših ukrepov, ki jih je MOL v akcijskem načrtu za to obdobje predvidel na področju skrbi za starejše, ker pa se je v tem obdobju odzival tudi na druge pobude, so zajeti tudi nekateri drugi. Cilj MOL namreč ni samo, da bi le togo sledil akcijskemu načrtu, četudi skrbno zastavljenemu, marveč da sproti ugotavlja in spremlja potrebe starejše populacije, se na njih fleksibilno odziva ter prilagaja s svojimi aktivnostmi. Ključnega pomena nam predstavlja komunikacija z občani, poslušanje za njihove pobude in stiske ter iskanje vedno novih načinov zagotavljanja kvalitetnega bivanja v občini.

Uspešnost MOL na področju skrbi za starejše je vedno bolj prepoznana tudi na mednarodnem nivoju, MOL je vedno večkrat povabljen k predstavitvi svoje dobre prakse v tujini. Kar nekaj tovrstnih predstavitev se je zvrstilo v preteklih treh letih in so predstavljene tudi v poročilu, mednarodnemu sodelovanju pa dobro kaže tudi za naprej.

II. URESNIČEVANJE AKCIJSKEGA NAČRTA V LETIH 2013, 2014 IN 2015

1. Javne površine in stavbe

CILJ 1:

Zunanje površine in stavbe MOL, ki so v javni rabi so urejene in vzdrževane.

MOL vse svoje napore vse bolj usmerja v skrb za trajnostni razvoj, za kar je bila nagrajena tudi s prejetjem naziva Zelena prestolnica Evrope 2016. Naziv vsako leto prejme mesto z visokimi okoljskimi standardi in z zavezo k ambicioznim ciljem za nadaljnje okoljske izboljšave in trajnostni razvoj. Ljubljana se vedno bolj spreminja v mesto, kjer imajo prednost pešci, kolesarji in sredstva javnega prevoza. Napredek je bil dosežen tudi pri ohranjanju in varovanju zelenih površin, ki so značilne za Ljubljano, ter pri revitalizaciji in preoblikovanju degradiranih območij. Del ukrepov, ki prispevajo h kakovosti bivanja in trajnostnemu razvoju MOL pa čutijo tudi starejše občanke in občani ter so bili zajeti tudi v Akcijskem načrtu »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015.

Tako sta OGD in SLS redno skrbela za vzdrževane, urejene in čiste stavbe MOL v javni rabi ter zunanje površine kot so zelene površine, parki, pešpoti ter pločniki. Skrb je bila posvečena tudi zadostnemu številu lokacijsko enakomerno razporejenih klopi, njihovemu vzdrževanju, zagotovljenih je bilo 180 novih klopi v letu 2013 ter 150 v letu 2014 v okviru serije »Ljubljanske klopi« ob Poti spominov in tovarštva. V letu 2015 je bilo popravljenih ali delno obnovljenih približno 900 klopi ter na novo postavljenih ali zamenjanih preko 200.

OGD je skupaj s KPL skrbel tudi za primerno široke in vzdrževane pločnike ter v sodelovanju s SNAGO zagotavljal redno vzdrževanje javnih sanitarij, k njihovi urejenosti pa je prispevalo tudi MR, s poudarkom na skrbi preprečevanj dejanj vandalizma in grafitiranja.

MR je pri svojih rednih nalogah posvečal dodatno pozornost najšibkejšim udeležencem v prometu, skrbel za nemoteno uporabo površin za pešce in izvajal pogoste nadzore tudi v okolici domov za starejše občane in na območjih, kjer se giblje več starejših (kot so npr. zdravstveni domovi, trgovine ipd.). Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo v letu 2013 izrečenih 8.534 glob, v letu 2014 je bilo teh 6.956 ter v letu 2015 7.972. Zaradi neupravičenega parkiranja na parkirnih prostorih za invalide in na območjih kratkotrajnega parkiranja je bilo na javnih parkirnih površinah v 2013 podanih 38.344 predlogov za uvedbo prekrškovnega postopka, v letu 2014 51.218 ter v letu 2015 44.530.

Zunanje površine MOL pa predstavljajo tudi vedno bolj zaželeno športne površine, ki jih MOL zagotavlja preko OŠ in so v veliki meri namenjene tudi starejšim (zunanji fitnesi, trim steze). V obdobju trajanja poročila je bilo tako na novo vzpostavljenih 11 Otokov športa – fitnesov na prostem, z okvirno 50 različnimi napravami, na različnih predelih MOL, in sicer za Bežigradom, v Centru, Dravljah, ob vznožju Golovca, Kosezah, Mostah, Polju, Posavju, Šiški in v Športnem parku Vič. Trije parki so bili dopolnjeni z novimi napravami, dva parka pa sta bila na novo postavljena z napravami za ulično vadbo (Fužine, Golovec). Tako je bilo ob koncu obdobja poročila v MOL vsega skupaj 17 fitnes parkov, v naslednjih ČS: Polje, Sostro, Moste, Jarše, Center, Trnovo, Bežigrad, Rudnik, Šentvid, Golovec, Fužine in Posavje. V parku Sava so bili postavljeni trije trim otoki, na novo so bile postavljene tudi vse naprave na trim stezi v Zadvoru.

Slika 1: Fitnes na prostem v Športnem parku Kodeljevo (foto: arhiv Mestne zveze upokojencev)

V tem obdobju je MOL izvedel tudi projekt Park Rakova Jelša ter občankam in občanom s tem omogočil dostop do edinstvenega naravnega okolja za preživljanje prostega časa ter uredil peščne pešpote, namestil nove informacijske table, leseno urbano opremo idr. Park je namenjen prostočasnim dejavnostim, druženju ter opazovanju ptic in narave. Z novimi javnimi površinami so zdaj povezane in zaokrožene že obstoječe pešpote, kolesarske in vodne poti.

CILJ 2:

Dostopnost stavb in prostorov MOL v javni rabi.

K zagotavljanju dostopnosti je MOL intenzivneje pristopil že v 2008, ko je pripravil prvi Akcijski načrt za izenačevanje in uresničevanje enakih možnosti oseb z oviranostmi v MOL za obdobje od 2008 do 2010 in za njegovo uspešno uresničevanje prejel listino »Občina po meri invalidov«. Po izteku prvega je bil pripravljen drugi Akcijski načrt »Ljubljana – občina po meri invalidov« za obdobje od 2011 do 2012, nato tretji za obdobje od 2013 do 2014 ter nazadnje še aktualni za obdobje od 2015 do 2016. Naša prizadevanja so bila prepoznana tudi na nagradnem natečaju Evropske Komisije »Access City Award 2012«, kjer smo se uvrstili med osem najboljših ter prejeli posebno nagrado za krepitev dostopnosti prometa in z njim povezane infrastrukture, še višje pa se je MOL uvrstil na »Access City Award 2015« in prejel bronasto priznanje. S tem se je na področju zagotavljanja dostopnosti mesta osebam z oviranostmi in starejšim, pridružil najboljšim v Evropi.

Ker so ukrepi za zagotavljanje dostopnosti večinoma zajeti že v navedenih dokumentih, je v akcijskem načrtu »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015, v izogib podvajanju, zajet le njihov manjši del.

Dostopnost v vedno večji meri zagotavljajo tudi javni zavodi MOL, med njimi tudi ZDL, kjer so bile v obdobju od 2013 do 2015 izvedene naslednje ureditve in prilagoditve:

- vgradnja osebne dvigala v zgradbi ZDL, Enota Bežigrad, PE Črnuče, Primožičeva ulica 2,
- vgradnja osebne dvigala v zgradbi Zdravstvenega doma Ljubljana, Enota Moste Polje, PE Polje, Cesta 30. avgusta 2,
- posodobitev dveh osebnih dvigal v zgradbi ZDL, Enota Center, Metelkova ulica 9.

Dostopni in brez arhitekturnih ovir so tudi vsi prostori LL, v katerih se izvaja lekarniška dejavnost. V obdobju, na katerega se nanaša poročilo, je bila izvedena prenova Lekarne Polje,

odprti pa sta bili novi poslovni enoti Lekarna Tehnološki park in Lekarna WTC, ki jo je LL, zaradi odhoda v pokoj prevzel od koncesionarke.

MOL zagotavlja tudi fizično dostopnost prostorov, v katerih potekajo volitve, poleg tega je volivkam in volivcem na voljo tudi prilagojeno volišče s posebno volilno napravo TOP VOTER. To je elektronska naprava za glasovanje s pomočjo zvoka, ki omogoča večkratno ponovno glasovanje v primeru, da želi volivka oziroma volivec popraviti svoj glas pred dokončno oddajo glasovnice. Z uporabo naprave TOP VOTER svoj glas na volitvah/referendumih enostavneje oddajo osebe z okvaro vida, stari in ostali s težavami v pisanju.

V času rednih volitev v mestni svet in svete ČS ter rednih volitev župana v letu 2014, je bilo v MOL neovirano dostopnih 56,5 % volišč (135 od skupno 239), prav tako je bilo v prostorih informacijske pisarne MOL na naslovu Mačkova 1, organizirano prilagojeno volišče z možnostjo uporabe naprave TOP VOTER.

2. Prevoz

CILJ 1: Dostopnost javnega prevoza

Izvajalec javne službe mestnega linijskega prevoza potnikov v MOL, LPP, je v obdobju 2013 do 2015 nadaljeval s posodabljanjem voznega parka. V obdobju 2013 do 2015 je bilo nabavljenih 14 novih vozil na stisnjen zemeljski plin, opremljenih po najnovejših standardih za dostopnost osebam z oviranostmi. Nizkopodna vozila z vso ustrezno opremo zdaj predstavljajo 97 % voznega parka LPP.

Na postajališčih mestnega linijskega prevoza potnikov je bilo konec leta 2015 nameščenih že 95 prikazovalnikov prihodov mestnih avtobusov.

V sklop rednih izobraževanj zaposlenih pri LPP, ki so udeleženi v proces prevoza potnikov, so že nekaj let vključene tudi vsebine o primernem pristopu in komunikaciji s starejšimi občankami in občani. V obdobju od 2013 do 2015 je bilo izvedenih osem tovrstnih izobraževanj.

Dvema voziloma Kavalir na električni pogon za brezplačne prevoze po območju za pešce v mestnem središču sta se v obdobju 2013-2015 pridružila Kavalir 3 in 4 – zaprti in ogrevani vozili, opremljeni z rampo in prostorom za invalidski voziček. Prevozi s Kavalirjem 3 in 4 so možni skozi celo leto, tudi ob neugodnih vremenskih razmerah, in sicer na liniji med postajališčema mestnega linijskega prevoza potnikov Drama in Krekov trg, vsakih 10 do 15 minut, pozimi pa na klic.

Upokojencem in starejšim od 65 let je bil omogočen nakup cenovno ugodnejših mesečnih vozovnic.

LPP je skrbel tudi za redno informiranje starejših o uporabi mestnega linijskega prevoza potnikov z izdajo publikacij Varno na bus, Busbonton, Ljubljanski potniški promet in z objavami na spletnih straneh www.lpp.si

V letu 2013 je OGDG v skladu z ugotovitvami s terena ter pobudami občanov/ občank in ČS izvedel 72 nižanj robnikov na naslednjih javnih prometnih površinah:

Černetova ulica (križišče z Aljaževo ulico), Jeranova ulica (križišče s Staretovo ulico), Vilharjeva cesta, Topniška ulica, Vilharjeva cesta v križišču z Novakovo ulico, Vilharjeva cesta v križišču z Črtomirovo ulico, Dunajska cesta – Linhartova cesta, Celovška cesta (Tivoli), Zaloška cesta (UKC/vratar), Ipavčeva ulica pri osnovni šoli, Zaloška cesta – Pot na Fužine, Cesta na Vrhovce XIX (klančina), Plešičeva – Ulica 28. maja, Cesta dveh cesarjev (pri kapelici,

pri Plutalu), Cesta dveh cesarjev (pri Plutalu), Rjava cesta – Zadobrovska cesta, cesta Polje Zadobrovska cesta, cesta Polje, Bratov Kunovarjev ulica, Regentova ulica (Klub 300), Regentova – Pustovrhova ulica, Cesta v Gorice – Ramovševa ulica, Cesta v Gorice 3 in 403, Cesta dveh cesarjev (krožišče), Pot na Fužine, Primožičeva ulica in Rjava cesta.

V letu 2014 je OGDG izvedel 28 nižanj robnikov, in sicer na naslednjih javnih prometnih površinah: Soška – Cesta v mestni log, Šmartinska cesta – Vilharjeva cesta, Langusova ulica, Jamova – Langusova, Robičeva – Zupanova, Verovškova, Dolenjska cesta, Stritarjeva ulica 6, Ulica Bratov Bezlaj, Brodarjev trg, Prulski most, Šmartinska cesta – Moskovska ulica, Ob Ljubljani – Na Peči 2, Karlovška cesta – Levstikov trg, Grablovičeva ulica – Ob Ljubljani, Pod Bresti, Zapuška – Regentova, Bravničarjeva, Malnarjeva, Korenčanova, Regentova – Brilejeva, Kumrovška, Zadobrovska cesta – Novo Polje, cesta XV, Zadobrovska cesta pri osnovni šoli, Celovška cesta – Aljaževa ulica, Drenikova – Aljaževa ulica, Ob Daljnovodu, Ulica Angele Ljubičeve.

V letu 2015 pa je OGDG izvedel 62 nižanj robnikov, in sicer: šest spustov na cesti Savlje, Frankopanska – Celovška cesta, Frankopanska – Gubčeva, Privoz – Cankarjevo nabrežje, Slovenska cesta – Dalmatinova, Ulica Pohorskega bataljona, Ulica Malči Beličeve, Cesta v Rožno dolino, Cesta II. grupe odredov, Ulica bratov Babnik, Cesta 24. junija, Ulica Jana Husa, Cesta Ceneta Štuparja – Primožičeva, Mlinska pot, Savlje, Črnuška cesta, Jurčkova cesta – Galjevica, Celovška cesta – Stanežiče.

Na novo je bilo urejenih približno 4.200 m kolesarskih stez v letu 2013, približno 3.500 m v letu 2014 in približno 2.000 m v letu 2015.

Starejše občanke in občani MOL pa so za prevoz po mestu lahko uporabljali tudi kolesa, ki jih MOL zagotavlja v okviru izvajanja projekta izposoje koles Bicikelj, katerega nosilca sta OGDG in Europlakat d.o.o. (javno zasebno partnerstvo) in je bilo v letu 2013 zabeleženih 638.297 izposoj, v letu 2014 746.988, v letu 2015 pa je bilo zabeleženih 725.125 izposoj.

3. Stanovanjski objekti

CILJ 1:

Dostopnost stanovanjskih stavb in stanovanj.

MOL stanovanjsko preskrbo starejših zagotavlja preko JSS MOL, kjer najpomembnejši instrument predstavlja zagotavljanje primernih najemnih in najemnih oskrbovanih stanovanj. Oskrbovana stanovanja so namenjena starejšim osebam, ki so še sposobne samostojnega bivanja in si ne želijo bivanja v domu starejših, vendar pa zaradi starosti že potrebujejo določeno pomoč ali pa bi jo lahko v kratkem potrebovali. Storitve se izvaja v funkcionalno povezanih in potrebam starejših ljudi prilagojenih stanovanjih.

V MOL je bilo konec leta 2015, poleg oskrbovanih stanovanj, ki jih za prodajo ponujajo zasebni investitorji, v uporabi 82 neprofitnih najemnih oskrbovanih stanovanj, katerih lastnika sta bila MOL in JSS MOL (12 v Murglah, 60 v sklopu Centra starejših Trnovo in 10 v Dravljah), od teh je bilo zadnjih deset zgrajenih v obdobju, na katerega se nanaša poročilo.

Najemna oskrbovana stanovanja JSS MOL se oddajajo v najem preko javnih razpisov. Na ta način je JSS MOL v triletnem obdobju, po sprostitvi posameznih, dodelil 19 oskrbovanih stanovanj v najem. V istem obdobju je bilo v okviru javnega razpisa za dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem, občankam in občanom, starejšim od 65 let, dodeljenih osem neprofitnih stanovanj.

JSS MOL redno in tekoče izplačuje tudi subvencije stroškov najemnin za neprofitna najemna stanovanja in za tržna najemna stanovanja na podlagi odločb centrov za socialno delo tudi upravičencem, starejšim od 65 let.

V triletnem obdobju je JSS MOL prejel tudi dve vlogi za rentni odkup stanovanj, od katerih en prosilec ni izpolnjeval starostnega pogoja (ni še dopolnil 65 let), pri drugem pa postopek v času priprave tega poročila še ni zaključen.

Ugodno posojilo je bilo odobreno vsem petim prosilcem, starejšim od 65 let, kolikor jih je zaprosilo zanj.

Z dodelitvijo primernejšega stanovanja, s katerim je bila zagotovljena dostopnost in nižja cena, je bila v obdobju od 2013 do 2015 izvedena zamenjava stanovanja šestim upravičnim prosilcem, starejšim od 65 let.

Najemnikom, starejšim od 65 let, je bilo v tem triletnem obdobju izdanih 11 soglasij za oddajo dela stanovanja v podnajem.

4. Družabno življenje

CILJ 1:

Spodbuditi razvoj in zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje starejših v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

MOL preko OŠ zagotavlja izvajanje programov športno rekreativnih vadb, namenjenih upokojujencem in starejšim od 65 leta iz sredstev razpisa »Letni program športa«. V okviru programa »Letni program športa« za redno športno rekreativno vadbo, namenjeno upokojujencem in starejšim od 65 let, je MOL v sezoni 2013/14 sofinanciral 91 skupin iz 26 različnih društev, v sezoni 2014/2015 pa 82 skupin iz 25 društev. Poleg tega je bila 25 športnim društvom in klubom, ki izvajajo športne programe za starejše, omogočena tudi brezplačna uporaba športnih objektov MOL za izvedbo različnih oblik vadb.

MOL je preko OŠ vsa tri leta, na katera se nanaša poročilo, sofinanciral tudi tradicionalne medgeneracijske dogodke Ljubljanski maraton, Pohod ob žici in Maraton Franja, ki se jih je letno udeležilo okoli 20.000 tekačic in tekačev Ljubljanskega maratona, približno 25.000 pohodnic in pohodnikov Pohoda ob žici ter okoli 3.000 kolesark in kolesarjev Maratona Franja.

Javni zavodi MOL so v obdobju od 2013 do 2015 skrbeli tudi za pestro kulturno ponudbo s programi za starejše, z medgeneracijskim sodelovanjem in z nižjimi cenami vstopnic za starejše.

Nižje cene vstopnic za upokojujence so zagotavljali naslednji javni zavodi MOL s področja kulture: Kinodvor, MKL, Muzej in galerije mesta Ljubljane, Mednarodni grafični likovni center, Slovensko mladinsko gledališče, Mestno gledališče ljubljansko, Lutkovno gledališče Ljubljana, Pionirski dom – Center za kulturo mladih, Festival Ljubljana, Ljubljanski grad in Kino Šiška.

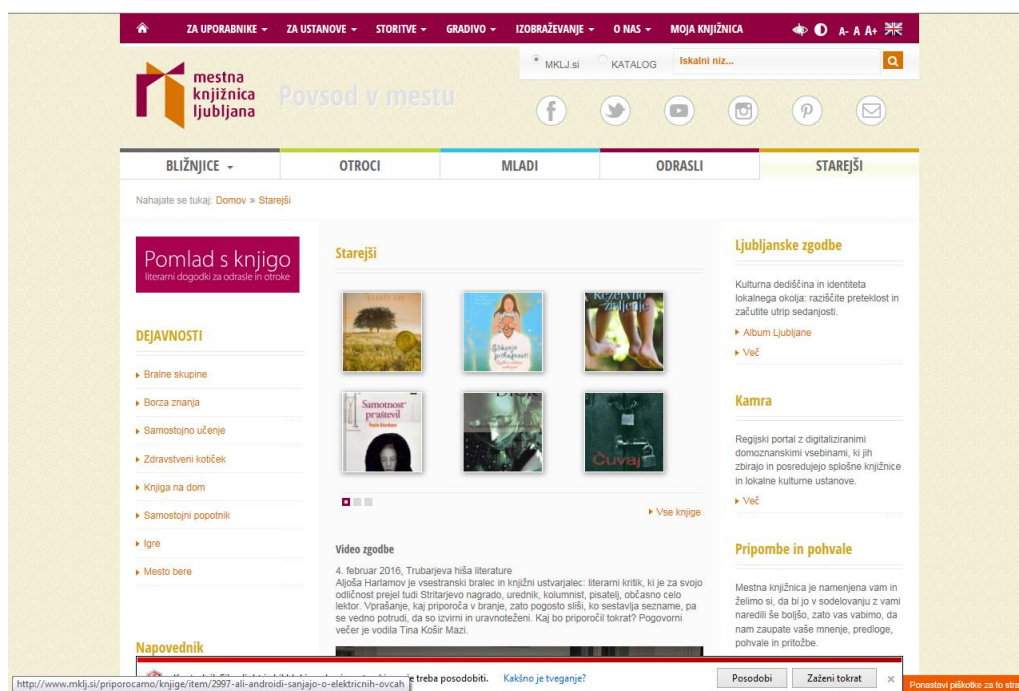
Poleg tega je Slovensko mladinsko gledališče v sodelovanju z nevladno organizacijo ponujalo abonma Gledališče ob petih, s pogovorom z ustvarjalci, ki je bil namenjen predvsem upokojujencem, pa tudi širši publiki.

Mednarodni grafični likovni center je izvajal grafične delavnice sitotiska z aktivnim sodelovanjem starejših udeležencev, organiziral vodstva po razstavah 30. grafičnega bienala, predstavljal možnosti aktivnega sodelovanja v Klubu prijateljev bienala – v programu Srečevanje s preteklostjo MGLC in Gradu Tivoli.

MKL je izvajala množico aktivnosti za starejše občanke in občane, kot je servis »Knjiga na dom«, v okviru katerega je enkrat mesečno omogočena brezplačna dostava in prevzem knjižničnega gradiva na domu za članice in člane, ki zaradi različnih razlogov sami težko ali sploh ne morejo obiskati knjižnice (letno povprečno izposojenih 250 enot gradiva). Potujoča knjižnica »Bibliobus« ima na območju MOL skupno 46 postajališč, med njimi tudi pred Univerzitetnim rehabilitacijskim inštitutom Republike Slovenije – Soča, pred Centrom starejših Trnovo in pred Domom starejših občanov Bokalce (letna izposoja dosega skupno približno 12.500 kosov gradiva).

V vseh 37 knjižnicah so bila izvedena številna bralna srečanja, srečanja z avtorji, delavnice kreativnega pisanja, hitrega branja in predstavitev leposlovja ter drugega knjižničnega gradiva, ob tem se je spodbujalo tudi branje za starejše pri projektu Mesto bere. Izvedene so bile naslednje izobraževalne delavnice in tečaji s področja informacijskega opismenjevanja za starejše: uporaba in obvladovanje računalnika, uporaba sistema Cobiss, Moja knjižnica, samostojno iskanje informacij na internetu, programi Skype, Facebook, ostala družabna omrežja, digitalna fotografija, izdelovanje fotoknjige, e-pošta, uporaba pametnih telefonov, varnosti na spletu, projekt e-zdravje, ipd. Poleg tega pa so bile izvedene tudi jezikovne delavnice in tečaji, izobraževanja (informacije javnega značaja, uporaba bankomata, upravljanje osebnih financ, demenca, zdravje, potovanja id.). MKL je bila vključena tudi v projekt »Lady Cafe – motivating activities for women aged 45+«, v katerem so partnerji v svojih organizacijah oblikovali in izpeljali različne učne in motivacijske aktivnosti za ženske, s poudarkom na računalniškem opismenjevanju (udeležba približno 260 udeleženk). Še naprej pa so se razvijale medgeneracijske domoznanske storitve v okviru programa Kulturna dediščina za družine ter vmesnik za storitev »Digitalni spomin Ljubljane«, s katerim prebivalci/-ke MOL lahko sami oddajajo svoje fotografije in druge domoznanske vsebine na spletno stran »Digitalni spomin Ljubljane«.

Poleg vsega naštetega MKL zagotavlja tudi digitalno knjižnico »Moja knjižnica«, ki članicam in članom omogoča uporabo knjižnice na daljavo 24 ur dnevno, vse dni v letu (možen je vpogled v seznam izposojenega gradiva, podaljšanje roka izposoje, rezervacija zasedenega gradiva, naročanje prostih izvodov ter izvodov iz medknjižnične izposoje) ter podstran »Starejši«, na kateri so informacije posebej prilagojene starejšim, navedeno je priporočeno gradivo za starejše, dogodki in posebne zbirke. Izvedeno pa je bilo tudi dodatno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih, ki delajo z uporabniki za posebnosti dela s starejšimi.

Slika 2: Spletna stran MKL z zavihkom »Starejši«

Na področju kulture je v MOL med starejšimi zelo dobro sprejet tudi Mestni kino Kinodvor s programom Filmska srečanja ob kavi, abonma za poznejša leta. V tem obdobju sta bila uvedena dva nova termina (sreda ob 10. uri – dopoldanski abonma z gostom in sreda ob 15. uri – popoldanski abonma s pogovori na spletu). Abonma se je izvajal s 24 srečanji na sezono, po dve srečanji na film.

Na Ljubljanskem gradu so bile v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, v okviru rednega programa, izvedene štiri tematske ustvarjalne delavnice, ki so bile namenjene starejšim osebam ter izvedenih devet plesnih večerov z znižanimi cenami vstopnic. V letu 2013 sta bila uvedena dva nova tipa kombiniranih vstopnic: »Senior & Junior Mini«, ki vključuje povratno vožnjo za vzpenjačo in ogled stalne razstave Slovenska zgodovina za enega odraslega v spremstvu otroka, mlajšega od sedem let, ter »Senior & Junior Maxi«, ki vključuje povratno vožnjo za vzpenjačo in ogled stalne razstave Slovenska zgodovina za enega odraslega v spremstvu otroka, starejšega od sedem let.

Mestni muzej Ljubljana, ki sedaj deluje v okviru Javnega zavoda Muzej in galerije mesta Ljubljane, že preko 20 let organizira srečanja/skupine za starejše občanke in občane, kjer starejši izbirajo različne zgodbe na vnaprej določeno temo. Mestni muzej Ljubljana je sodeloval tudi z nevladno organizacijo, ki izvaja programe za starejše, ter članicam in članom ob vsaki večji razstavi nudil vodstvo.

Za razvoj in kontinuirano izvajanje programov za starejše že vrsto let skrbi OZSV, ki preko javnih razpisov s področja socialnega varstva sofinancira različne socialnovarstvene programe za starejše, med drugimi tudi zelo aktualne dnevne centre aktivnosti za starejše. V obdobju od 2013 do 2015 je sofinanciral delovanje osmih dnevnih centrov aktivnosti za starejše, programe katerih so izvajali: Dom za starejše občane Fužine (1), Mestna zveza upokojencev (6), Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana (1), in sicer na območju Bežigrada, Centra, Most, Šiške, Viča, Polja in Rudnika oziroma Rakovnika.

V tem obdobju so se na novo razvijali tudi drugi programi in storitve na področju socialnega varstva. Tako je ZOD pričel izvajati storitev socialnega servisa. Socialni servis je storitev izven javne službe, do storitev so upravičeni vsi, ki zaradi invalidnosti, starosti, otrokovega rojstva, bolezni, v primeru nesreč ter drugih primerih potrebujejo pomoč za vključitev v vsakdanje življenje.

OZSV je v letu 2015 pričel tudi z organizacijo krajših predavanj, namenjenim prav starejšim, na temo trajnostnega razvoja, v okviru prejetja naziva Zelena prestolnica Evrope 2016. Prvo je bilo v sodelovanju z mrežo ENSVET pripravljeno na temo kako privarčevati pri ogrevanju.

Za izvedbo mnogih dogodkov, srečanj, aktivnosti in programov, ki nepogrešljivo bogatijo vsakdan v tretjem življenjskem obdobju in jih izvajajo različne nevladne organizacije ali skupine, pa so potrebni tudi prostori za njihovo izvedbo. Pri tem imajo že vrsto let velik posluh SLS, ČS ter MKL, ki radodarno nudijo svoje prostore v uporabo. Samo SLS in ČS so v triletnem obdobju, na katerega se nanaša poročilo, omogočili uporabo svojih prostorov, v katere so bili vključeni starejši občanke in občani okoli 1.500-krat, na približno 50 lokacijah v vseh 17-ih ČS, prav tako pa je uporabo prostorov in podporo pri organiziranju predvsem pri razstavah, predavanjih ipd. pogosto nudil MKL.

5. Spoštovanje in vključevanje v družbo

CILJ 1:

Starejši imajo možnost sodelovanja pri odločevalskih procesih za starejše v MOL.

Z namenom redne obravnave vprašanj in pobud starejših v MOL deluje kot posvetovalno telo župana Svet za vprašanja starejših občanov v MOL.

V obdobju trajanja akcijskega načrta je Svet za vprašanje starejših občanov v MOL obravnaval veliko pobud ter naslednje teme: Poročilo o aktivnostih MOL za starejše v obdobju od 2010 do 2012 in Akcijski načrt »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015, predstavljeno je bilo organizirano prostovoljsko delo v Botaničnem vrtu v Ljubljani, raziskava Ugotavljanje potreb starejših na območju MOL, ki jo je po naročilu MOL izvedla Fakulteta za socialno delo v sodelovanju z ZDUS, poročilo o aktivnostih in dogodkih MOL za starejše posameznem letu, izvajanje projekta o vzpostavljanju starosti prijaznih okolij AFE INNOVNET, projekt A-Qu-A, ki ga kot nosilec izvaja ZOD, MOL pa je pri projektu partner, mednarodno sodelovanje MOL na področju starejših, predstavljen je bil projekt CPC+ – Celovita oskrba pacienta, ki ga kot nosilec izvaja ZDL, MOL pa je tudi tu v projekt vključen kot partner. Poleg tega je bilo predstavljeno poročilo o izvajanju projekta o vzpostavljanju starosti prijaznih okolij AFE INNOVNET, poročilo z okroglih miz, ki so se po ČS izvajale v okviru projekta A-Qu-A, poročila s Festivala za 3. življenjsko obdobje ter koncept predavanj za starejše, ki jih je pričel izvajati MOL za starejše v okviru prejetja naziva Zelena prestolnica Evrope 2016.

Pomena sodelovanja pri odločevalskih procesih se zaveda tudi ZOD, ki je v vseh teh letih organiziral letna srečanja uporabnikov, kjer so bili navzoči seznanjeni z opravljenim programom dela, predvidenimi prihodnjimi aktivnostmi ter novostmi na področju delovanja zavoda. Na srečanjih so bili izbrani tudi predstavniki v Svet uporabnikov, ki je z ZOD konstruktivno sodeloval in podajal predloge ter pobude na sejah Sveta uporabnikov.

CILJ 2:

Starejši imajo možnost izbire za vključitev v različne programe in aktivnosti.

V letu 2013 je MOL (preko OZSV) iz sredstev proračuna preko javnih razpisov sofinanciral devet, v letu 2014 deset ter v letu 2015 ponovno devet socialnovarstvenih programov, v katere so se lahko vključevali starejši, saj so bili namenjeni posebej njim.

OPVI - Urad za preprečevanje zasvojenosti je preko javnega razpisa sofinanciral nekatere medgeneracijske programe, in sicer v letu 2013 tri, ki so se izvajali v dveh vrtcih in dvanajstih osnovnih šolah v MOL, v letu 2014 štiri, ki so se izvajali v petih vrtcih, 25 osnovnih šolah in na štirih lokacijah izven javnih zavodov v MOL ter v letu 2015 deset medgeneracijskih programov, ki so se izvajali v enem vrtcu, 16 osnovnih šolah in na dveh lokacijah izven javnih zavodov v MOL.

MOL se zaveda tudi pomembnosti vseživljenjskega učenja in pomena izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju. SLS je že v letu 2007 pristopil k sistematičnemu računalniškemu opismenjevanju starejših s projektom brezplačnih računalniških tečajev ter jim na ta način približal informacijsko tehnologijo. Usposabljanje poteka na sedežih ČS, v skupinah do dvanajst tečajnikov, trikrat tedensko v dopoldanskem oziroma popoldanskem času, v obliki 35-urnega začetnega tečaja, 30-urnega nadaljevalnega in 20-urnega izpopolnjevalnega.

V letu 2013 se je računalniških tečajev udeležilo 2.017 občanov, od skupno 193 izvedenih tečajev je bilo 60 začetnih, 62 nadaljevalnih in 71 izpopolnjevalnih. V letu 2014 se je računalniških tečajev udeležilo 1.891 občanov, od skupno izvedenih 193 tečajev je bilo 49 začetnih, največ, kar 78 nadaljevalnih in 66 izpopolnjevalnih. V 2015 pa so se tečaji odvijali od

septembra do novembra in je bilo v njih vključeno 729 občanov, od skupno izvedenih 76 tečajev je bilo 23 začetnih, 25 nadaljevalnih in največ, kar 28, izpopolnjevalnih.

Slika 3: Računalniški tečaji SLS(Foto: arhiv MOL)

Na področju izobraževanja starejših v MOL zelo uspešno deluje tudi Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana, ki je v okviru Mestnega programa izobraževanja odraslih v obdobju od 2013 do 2015 izvedel vrsto brezplačnih tečajev, študijskih krožkov, delavnic ter drugih programov.

6. Družbeno angažiranje in zaposlitev

CILJ 1:

Spodbujanje vključevanja starejših v prostovoljske in druge aktivnosti.

V MOL omogočamo, podpiramo in spodbujamo prostovoljno delo že vrsto let. Posebno pozornost posvečamo vključevanju prostovoljnega dela pri programih, ki jih sofinanciramo preko javnih razpisov, kjer se prostovoljno delo upošteva tudi kot poseben in finančno ovrednoten prispevek izvajalk in izvajalcev programov.

Tako je MOL v letih 2013 do 2015 iz sredstev proračuna sofinanciral vsaj 15 socialnovarstvenih programov letno, kjer so delovali starejši prostovoljci.

OPVI je preko javnega razpisa v tem obdobju sofinanciral program za otroke in mladostnike, v okviru katerega so upokojeni pedagoški delavci kot prostovoljci posredovali svoja znanja in izkušnje na mlajše generacije, izvajal pa se je v treh vrtcih in treh osnovnih šolah v MOL.

Posebnega pomena prostovoljstva se zavedajo tudi javni zavodi MOL. ZOD je v letu 2014 vzpostavil organiziran program prostovoljstva za uporabnike ZOD. Prostovoljci tedensko obiskujejo starejše, se z njimi družijo, jim berejo, igrajo družabne igre ali so spremljevalci na sprehodih in raznih dogodkih. V letu 2014 je pričela z delovanjem tudi prva skupina za samopomoč svojcem, ki skrbijo za svoje dementne družinske člane in jo vodijo prostovoljke. ZOD pa si prizadeva svoje uporabnice/-ike spodbujati tudi k medsebojnemu druženju in pomoči.

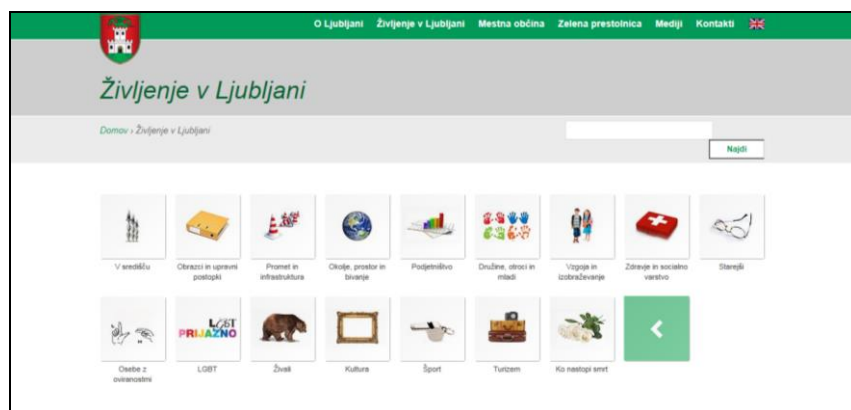
7. Komuniciranje in informiranje

CILJ 1:

Skrb za stalen pretok informacij in vsebin s področja skrbi za starejše in krepitev socialne vključenosti starejših v življenje lokalne skupnosti.

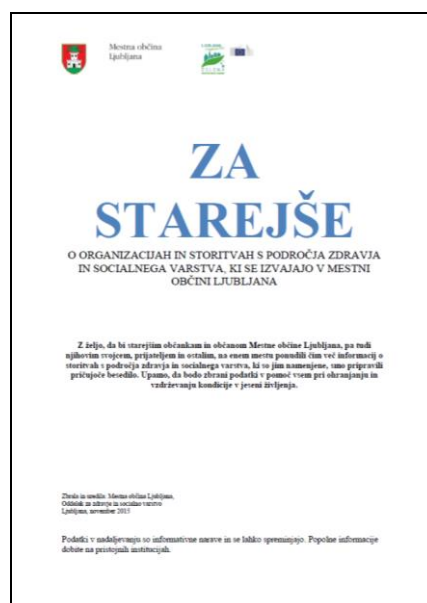
Med aktivnosti, ki jih v MOL redno izvajamo za starejše, sodijo tudi osveščanje in informiranje starejših, s čimer želimo promovirati pestro in raznovrstno ponudbo za starejše v MOL ter jih seznanjati z vsebinami, ki jih morebiti zanimajo.

S tem namenom se na uradni spletni strani MOL pod rubriko »Življenje v Ljubljani« nahaja posebno spletno mesto »Starejši« (<http://www.ljubljana.si/si/življenje-v-ljubljani/starejsi/>) z informacijami o aktivnostih in storitvah občine za starejše, katerega vsebine se postopoma dopolnjujejo.

Slika 4: Spletna stran MOL z zavihkom »Starejši«

Na spletnih straneh v zavihku »Starejši« je objavljena tudi zloženko »Za starejše, o organizacijah in storitvah s področja zdravja in socialnega varstva, ki se izvajajo v MOL«, ki jo je pripravil OZSV in jo v letu 2015 vsebinsko prenovil.

Slika 5: Naslovnica zloženske »Za starejše«, o organizacijah in storitvah s področja zdravja in socialnega varstva, ki se izvajajo v MOL

Starejše občanke in občani imajo na sedežih vseh ČS možnost uporabljati e-točke, ki omogočajo brezplačno uporabo interneta in elektronske pošte in so občanom dostopne v poslovnem času pisarne SLS.

O socialno varstvenih, zdravstvenih in drugih storitvah na območju MOL (osebno, telefonsko, preko spletne strani in preko elektronske pošte) za starejše informiranje uporabnic in uporabnikov izvaja tudi ZOD, ki redno izdaja publikacije (Preprečevanje padcev, Kako živeti z demenco, Prijazno staranje doma, Aktivno in kvalitetno staranje v domačem okolju idr.), na Magistratu pa je leta 2013 organiziral tudi okroglo mizo o demenci z namenom informiranja in osveščanja o demenci čim večih zainteresiranih javnosti.

MOL informacije starejšim redno posreduje tudi preko svojega glasila Ljubljana, kjer je bilo v obdobju teh treh let letno objavljeno med pet do deset člankov s temami, ki so obravnavale področje starejših ali so bile zanimive za starejše.

S področja turizma je informacije o dostopnosti turistične ponudbe v MOL tudi starejšim gostom zagotavljal Javni zavod Turizem Ljubljana preko Turistično informacijskega centra – TIC (Adamič-Lundrovo nabrežje 2) in Slovenskega turistično informacijskega centra – STIC (Krekov trg 10).

MOL preko OZSV ves čas sodeluje tudi na raznovrstnih dogodkih, namenjenih starejšim, ali ki potekajo v organizaciji starejših, tako v Sloveniji kot v tujini. Tako se MOL že tradicionalno predstavlja na največjem festivalu, namenjenem starejšim, Festivalu za 3. življenjsko obdobje. MOL je v vsem tem obdobju, v treh dneh, kolikor traja festival, skupaj s svojimi javni zavodi in podjetji ter nevladnimi organizacijami, ki izvajajo programe za starejše in jih MOL sofinancira preko javnih razpisov, na razstavnem prostoru v Cankarjevem domu obiskovalcem vseh generacij nudil vse informacije o raznovrstni ponudbi MOL za starejše ter brezplačno ponujal številna zanimiva in uporabna predavanja, delavnice in druge predstavitve. Poleg predstavitve v Cankarjevem domu je vsa leta potekal tudi bogat brezplačni spremljevalni program, župan MOL, gospod Zoran Jankovič pa se vsako leto s pozdravnim govorom udeleži tudi slovesnega otvoritvenega dogodka festivala.

Vse bolj aktiven pa je MOL tudi na mednarodnem nivoju. Tako sta se predstavnici MOL v letu 2013 udeležili srečanja o aktivnem in zdravem staranju (EU Summit on Active and Healthy Ageing: An Action Agenda for European Cities and Communities) v Dublinu ter storitve in aktivnosti MOL, namenjene starejšim, predstavili na evropski tržnici. Med srečanjem so predstavniki zbranih mest slavnostno podpisali tudi Dublinško deklaracijo 2013, ki je v primerjavi z Dublinško deklaracijo 2011 bolj evropsko naravnana. V istem letu sta se predstavnika MOL udeležila tudi 11. Dialog foruma s temo »Aktivno staranje v modernem mestu« na Dunaju.

V letu 2014 se je MOL kot partner vključil tudi v projekt Age-Platform in sodeloval v tematski mreži AFE-INNOVNET na področju inovacij za starosti prijazna okolja. Pri projektu je šlo predvsem za izmenjavo dobrih praks na področju programov za starejše ter oblikovanje rešitev, ki bodo pomagali vzpostaviti starosti prijazna okolja. Kot zaključek projekta so konec 2015 vsi partnerji podpisali Zavezo o demografskih spremembah (Covenant on demographic change), ki temelji na Dublinški deklaraciji.

V letu 2014 smo aktivno s prispevkom Starosti prijazna Ljubljana (Age-friendly Ljubljana) sodelovali tudi pri srečanju partnerjev projekta Citizens, ki je potekalo v Ljubljani v Mestni hiši, udeležili smo se tudi letne konference Zdravih mest SZO, ki je potekala v Atenah ter v letu 2015 v Kuopiju na Finskem, kjer smo sodelovali na okrogli mizi (predstavitve projekta A-Qu-A).

V letu 2015 se je predstavnica MOL na povabilo SZO aktivno udeležila tudi delavnice na temo Starosti prijaznih okolij v Bratislavi na Slovaškem ter s prispevkom Starosti prijazna Ljubljana

(Age-friendly Ljubljana) predstavila aktivnosti in storitve, ki jih MOL zagotavlja za svoje starejše občanke in občane. V istem letu smo se odzvali tudi na vabilo 10. Strateškega foruma Bled, ki je potekal pod naslovom Vizije novih partnerstev in se pridružili razpravi na panelu Starajoča se družba in razvoj – je napredek brez sprememb sploh mogoč? Odzvali pa smo se tudi povabilu Eurocities, ki je v Manchesteru organiziral prvo srečanje delovne skupine za aktivno in zdravo staranje (WG on active and healthy ageing) ter tudi tu aktivno predstavili dejavnosti MOL za starejše.

Ker je MOL tudi član pod mreže Zdravih mest SZO z naslovom Zdravo staranje, se aktivno udeležujemo tudi srečanj pod mreže. Tako smo se v letu 2013 aktivno udeležili srečanja pod mreže Zdravo staranje v Izmirju v Turčiji s prispevkom Aktivni v starosti v MOL (Keeping Ljubljana elderly active), v letu 2014 smo se odzvali na povabilo k srečanju v Gyoru na Madžarskem in predstavili aktivnosti MOL za starejše v letih 2012 in 2013, v letu 2015 pa smo se udeležili srečanja pod mreže v Kuopiju na Finskem in predstavili projekt A-Qu-A ter aktivnosti MOL za starejše.

O storitvah in aktivnostih MOL za starejše smo večkrat objavili tudi spletne novice na tujih spletnih straneh organizacij oziroma projektov kot so: spletne strani Globalne mreže starosti prijaznih mest SZO, AFFE INNOVNET, AGE-PLATFORM ipd.

8. Skupnostni programi in zdravstvene službe

CILJ 1:

Podpora skupnosti k podaljševanju in dvigu kakovosti življenja starejših v domačem okolju.

MOL redno izvaja vse dejavnosti za starejše, ki jih lokalnim skupnostim v Sloveniji nalaga nacionalna zakonodaja. Tako MOL zagotavlja izvajanje PND, ki spada v okvir socialno varstvene storitve pomoč družini po Zakonu o socialnem varstvu. PND je namenjena upravičencem/-kam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem bivalnem okolju, zaradi starosti ali hude invalidnosti pa se ne morejo oskrbovati in negovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe in nege ne zmorejo ali zanju nimajo možnosti. Storitve se prilagodi potrebam posameznega upravičenca/-ke in obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, gospodinjsko pomoč in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. MOL izvaja PND zagotavlja preko ZOD in koncesionarja Zavoda za socialno oskrbo Pristan. ZOD izvaja tudi socialni servis (pedikura, pospravljanje, druženje, spremstvo...) in skrbi za socialno vključevanje tudi s pomočjo prostovoljk in prostovoljcev. Poleg tega je v letu 2014 izpolnil pogoje za pridobitev MOLovega certifikata LGBT prijazno.

ZOD je v letu 2013 sklenil 1.113 dogovorov z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno opravil 10.818 ur PND, Zavod za socialno oskrbo Pristan pa je imel sklenjenih 204 dogovore z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno 1.816 opravil ur PND, skupaj 1.317 sklenjenih dogovorov in 12.634 povprečno mesečno ur. V letu 2014 je imel ZOD sklenjenih 1.220 dogovorov z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno 11.456 opravljenih ur PND, Zavod za socialno oskrbo Pristan je sklenil 200 dogovorov z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno opravil 2.356 ur PND, skupaj 1.420 sklenjenih dogovorov in 13.812 povprečno mesečno ur. V letu 2015 je ZOD sklenil 1.405 dogovorov z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno opravil 11.956 ur PND, Zavod za socialno oskrbo Pristan je sklenil 202 dogovora z uporabnicami in uporabniki ter povprečno mesečno opravil 2.455 ur PND, skupaj 1.607 sklenjenih dogovorov in 14.411 povprečno mesečno ur.

V letu 2015 je ZOD začel izvajati projekt Aktivno in kvalitetno staranje v domačem okolju ali A-Qu-A (www.a-qu-a.si), kjer je kot partner vključen tudi MOL. Projekt A-Qu-A je financiran v okviru programa Norveškega finančnega mehanizma 2009 – 2014 in bo trajal do konca leta 2016. Dolgoročna idejna zasnova projekta je sprememba prakse pri oskrbi na domu. V okviru

projekta se uporabnikom, starejšim od 65 let iz MOL, za čas trajanja projekta, na domu nudi brezplačne storitve fizioterapije, delovne terapije, prehranskega svetovanja, zdravstvene nege in logopedije. Skupaj s projektnimi partnerji nudi dodatne oblike pomoči, izobraževanj, svetovanj in rekreacije za kakovostnejše življenje v domačem okolju. MOL pri projektu sodeluje pri obveščanju javnosti o projektu preko medijskih kanalov, s katerimi razpolaga ter tudi pri organizaciji delavnic in predstavitev na letošnjem Festivalu za 3. življenjsko obdobje, ter pri organizaciji 17 okroglih miz po ČS.

Kontakt
 T: 01 23 94 500; 01 23 94 503
 E: info.aqu@zod-lj.si
 E: info@zod-lj.si
 W: http://www.aqu-lj.si
 W: http://www.zod-lj.si

Nosilec projekta:
 Zavod za oskrbo na domu Ljubljana

Partnerji projekta:
 • Mestna občina Ljubljana
 • UP Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave,
 • Mestna zveza upokojencev Ljubljana,
 • UL Zdravstvena fakulteta,
 • Fakulteta za študij,
 • Univerza Dale in Akershus - Fakulteta za zdravstvene vede

Aktivno in kvalitetno staranje v domačem okolju
 Program Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014 in Program Finančnega mehanizma EGP 2009–2014

Mestna občina Ljubljana je ustanoviteljica Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana, ki starejšim, invalidnim in kronično bolnim omogoča lažje življenje na njihovem domu, nudi pomoč pri osnovnih dnevnih opravilih, v gospodinjstvu in pri ohranjanju socialnih stikov v okviru javne službe pomoči družini na domu. Uporabnikom nudi tudi storitve socialnega servisa: pedikura, frizerske storitve, čiščenje, spremljevalni ... V delo vključuje prostovoljce, spodbuja medgeneracijsko sodelovanje in organizira srečanja, prireditve ter delavnice za samopomoč.

Nove storitve
 Zaradi potrebe starejših po širši storitvi so zavod v okviru projekta »Aktivno in kvalitetno staranje v domačem okolju« uporabnikom starejšim od 65 let iz Mestne občine Ljubljana, za čas trajanja projekta, tj. od maja 2015 do konca aprila 2016, na domu nudil brezplačne storitve fizioterapije, delovne terapije, prehranskega svetovanja, zdravstvene nege in logopedije. Skupaj s projektnimi partnerji pa bomo nudili dodatne oblike pomoči, izobraževanj, svetovanj in rekreacije za kakovostnejše življenje v domačem okolju.

Slika 6: Publikacija projekta A-Qu-A, ki jo je v okviru projekta izdal ZOD

K dvigu kakovosti življenja v domačem okolju gotovo pripomorejo tudi raznovrstni socialnovarstveni programi, ki jih MOL sofinancira preko javnih razpisov. V obdobju od 2013 do 2015 so to bili: osem programov dnevnih centrov aktivnosti za starejše, medgeneracijski programi in program za neformalno oskrbo, program za zmanjšanje padcev med starejšimi, program za obolele za demenco in njihove svojce, svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, program za medsebojno pomoč starejših, program skupin starejših za samopomoč in program za obolele za parkinsonovo boleznijo ter njihove svojce.

CILJ 2:

Pomoč socialno šibkejšim starejšim občankam in občanom.

V skrbi za najbolj ranljive skupine v MOL skušamo socialne stiske posameznic in posameznikov ter družin lajšati na različne načine. Eden od njih je izvajanje zakonskih obveznosti, s čimer omogočamo, da so tudi občanke in občani brez prihodkov npr. sprejeti v institucionalno oskrbo ali deležni pomoči na domu.

Lokalne skupnosti so po Zakonu o socialnem varstvu dolžne (do)plačevati oskrbo v institucionalnem varstvu tako v celodnevem kot v dnevnem varstvu za tiste občanke in občane, ki s svojimi prihodki oziroma prihodki zavezank in zavezancev ne zmorejo plačevati polne cene oskrbe.

Leta 2013 je MOL (do)plačeval oskrbo za institucionalno varstvo v splošnih socialno varstvenih zavodih povprečno mesečno 477 občankam in občanom MOL v skupni višini 2.514.727 eurov, leta 2014 povprečno mesečno 540 občankam oziroma občanom MOL v skupni višini 2.983.597 eurov ter leta 2015 povprečno mesečno 529 občankam oziroma občanom MOL v skupni višini 3.191.372 eurov.

Kot že navedeno, MOL zagotavlja tudi PND, ki sodi v okvir socialno varstvene storitve pomoč družini po Zakonu o socialnem varstvu, sredstva za subvencioniranje stroškov storitve v višini

kar 80 % stroškov storitve za vse uporabnice in uporabnike (zakon določa, da morajo občine storitev financirati najmanj v višini 50% subvencije k ceni storitve) ter sredstva za (do)plačevanje storitve PND uporabnicam in uporabnikom, ki jim je bila pri pristojnem centru za socialno delo izdana odločba, s katero so delno ali v celoti oproščeni plačila storitve. Proračunska sredstva, ki jih MOL nameni za PND se povečujejo, v letu 2015 je MOL za PND in doplačila občanom namenil 10,3 % več sredstev kot v letu 2013.

MOL na osnovi Odloka o denarni pomoči socialno šibkejšim občankam in občanom zagotavlja tudi denarno pomoč. V letu 2013 je bilo do nje upravičenih 5.214 občank in občanov MOL, v letu 2014 6.164 občank in občanov MOL, v letu 2015 pa 6.375 občank in občanov MOL. Denarne pomoči MOL po omenjenem odloku so bile upravičenkam in upravičencem izplačane iz proračuna MOL.

Na socialno šibkejše občanke in občane oziroma svoje uporabnice/-ke pa ni pozabil niti ZOD, ki je na svoji uradni spletni strani v letu 2014 vzpostavil rubriko »Izmenjava medicinskih pripomočkov«, s katero svojim uporabnikom omogoča, da podarijo ali si zamenjajo sicer precej drage pripomočke, ki jih več ne potrebujejo.

CILJ 3: Dostopnost in kakovost zdravstvenih služb.

Na področju varovanja zdravja občine v skladu z obstoječo zakonodajo določajo in zagotavljajo mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni. Tako je MOL ustanoviteljica ZDL, ki mu je bil za uspešno vzpostavitev sistema kakovosti v letu 2012 podeljen certifikat ISO 9001:2008, v letu 2014 pa je prejel MOLov certifikat LGBT prijazno. V okviru ZDL je dobro organizirana patronažna služba, ki nudi zdravstveno nego na domu. Patronažne medicinske sestre obiskujejo družine in posameznike vseh starosti na območju MOL. Strokovno pomoč nudijo tako starejšim občankam in občanom kot tudi drugim bolnicam in bolnikom, družinam, nosečnicam, osebam z oviranostmi, bolnicam in bolnikom po odpustu iz bolnišnice, kroničnim bolnicam in bolnikom in ljudem s težavami v duševnem zdravju.

V letu 2015 je ZDL pričel tudi z izvajanjem projekta CPC+ - Celovita oskrba pacienta, ki je financiran v okviru programa Norveškega finančnega mehanizma 2009 – 2014. Projekt se zaključil v letu 2016, partner pa je tudi MOL. V projektu je predvidena nadgradnja modela celovite obravnave pacienta. V že obstoječe time referenčnih ambulant (zdravnik, diplomirana medicinska sestra in medicinska sestra ali zdravstveni tehnik) je v okviru projekta vključena še patronažna medicinska sestra, kar pomeni, da je populacija obravnavanih pacientov razširjena tudi na paciente, pri katerih je dostopnost do osnovne zdravstvene oskrbe težja. Razviti in verificirani bosta novi klinični poti za sodelovanje patronažnih medicinskih sester z referenčnimi ambulanti in obravnavo debelosti v referenčnih ambulantah, izvedena bodo nova izobraževanja za specializante družinske medicine, patronažne medicinske sestre in time referenčnih ambulant.

Referenčne ambulante, v katerih poleg zdravnika in medicinske sestre uporabnika spremlja tudi diplomirana medicinska sestra, ki spremlja kronične bolezni in izvaja preventivne ukrepe so sicer začele delovati v letu 2011. V letu 2013 je v okviru ZDL delovalo 43 referenčnih ambulant, od tega so bile v tem letu odprte štiri nove. V letu 2014 so se jim pridružile tri nove ambulante in v letu 2015 še 23 novih referenčnih ambulant. V letu 2015 je tako delovalo skupaj 69 referenčnih ambulant.

Prav tako MOL zagotavlja mrežo lekarniške dejavnosti. MOL je za izvajanje lekarniške dejavnosti na svojem območju ustanovila LL, ki je največji slovenski javni lekarniški zavod. LL ima na območju MOL 26 poslovalnic, deluje pa tudi v številnih drugih, predvsem okoliških občinah. LL v okviru javne službe izvaja preskrbo z zdravili, magistralno pripravlja zdravila, svetuje o pravilni in varni uporabi zdravil, poleg navedenega pa uporabnikom nudi tudi

preskrbo s prehranskimi dopolnili, medicinskimi pripomočki, izdelki za nego in varovanje zdravja. Izvaja tudi zdravstveno-vzgojno izobraževalno dejavnost in mentorstvo.

Mrežo javnih zavodov v MOL dopolnjujejo koncesionarji.

CILJ 4:

Izvajanje preventivnih programov in programov varovanja zdravja.

V okviru ZDL poteka več programov, ki so v precejšnji meri namenjeni tudi starejšim občankam in občanom: preventivni pregledi z namenom zgodnjega odkrivanja skritih obolenj, posvetovalnice, kjer so vključene tudi meritve krvnega tlaka, sladkorja, holesterola in trigliceridov, testi hoje in razne delavnice o zdravem načinu življenja. Programi so se izvajali v vseh glavnih enotah ZDL in po ČS. Za osveščanje pa je ZDL poskrbel tudi z izdajo publikacij kot npr. z zloženko »Preprost jedilnik za vsakdanjo rabo«.

Preventivne meritve redno izvaja tudi LL, kjer je bilo v njenih enotah povprečno letno izvedenih preko 100 meritev sladkorja, preko 50 meritev holesterola ter vsako leto več tisoč meritev krvnega tlaka in tehtanja.

Poleg tega je LL v triletnem obdobju izvedla številna brezplačna predavanja kot so Zaživeti brez motenj hranjenja, Skrb za pse in mačke, Melanom in zaščita pred soncem, Ušivost, Rekreativna energija in športna prehrana, Kaj je bolečina in kako jo premagati, Vzpostavljanje in ohranjanje mikroflore pri ženskah, Melanom in Homeopatija idr.

K varovanju zdravja je prispevala tudi SLS in je v letu 2014 na različnih lokacijah po Ljubljani namestila več kot 40 avtomatskih zunanjih defibrilatorjev (AED), prenosnih elektronskih naprav, ki so sposobne zaznati zastoj srca ter ga s pomočjo električnega sunka ponovno pognati. Za varno uporabo defibrilatorja je izjemno pomembno, da se čim več ljudi seznanijo z rokovanjem in pravilno uporabo tega aparata, zato redno potekajo krajše delavnice oziroma predavanja po vseh ČS, ki so izjemno dobro obiskana. Z avtomatskimi defibrilatorji pa je opremljena in ustrezno izobražena o uporabi tudi vsaka patrulja MR.

Obrazložitev
Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015

1. Pravni temelj

21. člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUUJFO) določa, da občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom. Med drugim ta člen določa, da »občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev... pospešuje službe socialnega skrbstva... za... ostarele.«

27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 24/16 – uradno prečiščeno besedilo) določa pristojnost Mestnega sveta, da sprejema plane razvoja Mestne občine Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) in druge akte MOL.

2. Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben ter ocena stanja

MOL starejšim posveča posebno skrb in redno izvaja vse dejavnosti za starejše, ki jih lokalnim skupnostim v Sloveniji nalaga nacionalna zakonodaja ((do)plačevanje oskrbe v institucionalnem varstvu, zagotavljanje mreže javne službe za pomoč družini na domu, zagotavljanje primarnega zdravstvenega varstva za vse skupine prebivalcev itd.), poleg tega pa zagotavlja tudi številne druge aktivnosti, programe in storitve, ki starejšim v MOL nudijo raznovrstne oblike podpore in pomoči za samostojnejše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju. MOL je vključen tudi v Globalno mrežo Starosti prijaznih mest SZO in je podpisnik dveh Dublinških deklaracij (2011 in 2013). S tem se je MOL še dodatno zavezal spoštovati načela starosti prijaznih mest.

V letu 2013 je Mestni svet MOL na svoji seji 18. marca sprejel tudi prvi akcijski načrt na področju starejših, in sicer Akcijski načrt »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015, kar je zaželeno tudi za vsa mesta, vključena v Globalno mrežo Starosti prijaznih mest. Z ukrepi v akcijskem načrtu so bile predvidene aktivnosti, k izvedbi katerih se lahko zaveže lokalna skupnost, ob upoštevanju zakonskih pristojnosti ter v okviru sprejetih finančnih načrtov posameznih nosilcev. Nosilci ukrepov so bili organi Mestne uprave MOL, javni zavodi in javna podjetja katerih ustanovitelj je MOL, ukrepi pa so bili njihove redne naloge ali projektne narave. Ukrepi so bili razvrščeni po osmih ključnih področjih, in sicer: 1. Javne površine in stavbe, 2. Prevoz, 3. Stanovanjski objekti, 4. Družabno življenje, 5. Spoštovanje in vključevanje v družbo, 6. Družbeno angažiranje in zaposlitev, 7. Komuniciranje in informiranje in 8. Skupnostni programi in zdravstvene službe. To poročilo se nanaša na uresničevanje ciljev in ukrepov iz Akcijskega »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015 ter jih povzema v smiselno celoto.

3. Poglavitne rešitve

Osnovni namen Poročila o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015 je, skladno s III. točko akcijskega načrta (Spremljanje izvajanja akcijskega načrta in poročanje o izvedenih ukrepih), predstaviti izvedbo ukrepov in aktivnosti, ki so jih MOL ter javni zavodi in podjetja, katerih ustanovitelj je MOL, izvajali z namenom ustvarjanja pogojev za starosti prijazno občino oziroma kakovostnega bivanja v občini tudi občankam in občanom v tretjem življenjskem obdobju ter z namenom zagotovitve raznovrstnih storitev in programov za starejše v MOL.

Mestnemu svetu MOL predlagamo, da sprejme sklep o seznanitvi s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015.

4. Ocena finančnih posledic

Sprejem predlaganega sklepa o seznanitvi s Poročilom o uresničevanju Akcijskega načrta »Starosti prijazna Ljubljana« za obdobje od 2013 do 2015 nima finančnih posledic za proračun MOL.

Pripravila:
Darija Božnik
Višja svetovalka II

Tilka Klančar
Vodja oddelka